

โรคเมลิออยโดซิส (Meliodosis)

ในปี พ.ศ. 2553 (ค.ศ. 2010) สำนักระบาดวิทยา ได้รับรายงานผู้ป่วยโรคเมลิออยโดซิสจาก 57 จังหวัด จำนวน 2,902 ราย อัตราป่วย 4.56 ต่อประชากรแสนคน เสียชีวิต 15 ราย อัตราตาย 0.02 ต่อประชากรแสนคน อัตราป่วยตายร้อยละ 0.52 โรคเมลิออยโดซิสในรอบ 10 ปี (พ.ศ. 2544 – 2553) มีแนวโน้มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ในปี พ.ศ. 2544 (ค.ศ. 2001) อัตราป่วย 0.5 ต่อประชากรแสนคน และอัตราป่วย 4.56 ต่อประชากรแสนคน ในปี พ.ศ. 2553 (รูปที่ 1)

ผู้ป่วยเป็นเพศชาย 1,726 ราย เพศหญิง 1,176 ราย อัตราส่วนเพศชายต่อเพศหญิง เท่ากับ 1.5 : 1 กลุ่มอายุที่พบผู้ป่วยสูงสุดคือ 65 ปีขึ้นไป 10.60 ต่อประชากรแสนคน รองลงมาคือ 55-64 ปี (10.37) 45 – 54 ปี (7.15) และ 35 – 44 ปี (4.32) (รูปที่ 2) และทุกกลุ่มอายุมีแนวโน้มอัตราป่วยเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง สูงสุดในปี พ.ศ. 2553 (รูปที่ 3)

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีอัตราป่วยสูงสุด 11.75 ต่อประชากรแสนคน รองลงมา คือภาคเหนือ (1.77) ภาคกลาง (0.60) และภาคใต้ (0.37) (รูปที่ 4) ผู้เสียชีวิตภาคเหนือมีรายงานสูงสุด 6 ราย รองลงมา คือ ภาคกลาง (4) ภาคใต้ (3) และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (2) จังหวัดที่มีอัตราป่วยสูงสุด 10 อันดับแรก ได้แก่ มุกดาหาร อัตราป่วย 55.19 ต่อประชากรแสนคน รองลงมาคือ อำนาจเจริญ (42.13) ร้อยเอ็ด (27.35) ศรีสะเกษ (23.66) นครพนม (21.51) บุรีรัมย์ (21.35) หนองคาย (13.62) ขอนแก่น (10.77) ยโสธร (9.83) และชัยภูมิ (8.88) (รูปที่ 6)

โรคเมลิออยโดซิสพบได้ตลอดทั้งปี โดยพบผู้ป่วยมากระหว่างเดือนกรกฎาคม-พฤศจิกายน ปี พ.ศ. 2553 พบผู้ป่วยสูงสุดในเดือนกันยายน 420 ราย ร้อยละ 14.47 รองลงมาคือ ตุลาคม 378 ราย (13.03) เดือนที่มีรายงานผู้ป่วยต่ำสุด คือ กุมภาพันธ์ 143 ราย (4.93) จำนวนผู้ป่วยโดยเฉลี่ยของครึ่งปีแรก (มกราคม – มิถุนายน) เดือนละ 160 ราย และจำนวนผู้ป่วยโดยเฉลี่ยของครึ่งปีหลัง (กรกฎาคม – ธันวาคม) เดือนละ 316 ราย (รูปที่ 5)

อาชีพที่มีจำนวนผู้ป่วยสูงสุดคือ เกษตรกรรม 1,433 ราย ร้อยละ 49.38 รองลงมาคือไม่ระบุอาชีพ 526 ราย (18.13)

รับจ้าง 277 ราย (9.55) นักเรียน 228 ราย (7.86) และ ในปกครอง 197 ราย (6.79) ผู้ป่วยส่วนใหญ่เข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลชุมชนมากที่สุด 1,811 ราย ร้อยละ 62.41 รองลงมา คือ โรงพยาบาลทั่วไป/โรงพยาบาลศูนย์ 1,071 ราย (36.9) สถานีอนามัย 14 ราย (0.48) และคลินิก/โรงพยาบาลเอกชน 5 ราย (0.17)

โรคเมลิออยโดซิสถูกกำหนดให้เป็นโรคที่ต้องรายงาน ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2544 เป็นต้นมา ดังนั้นสาเหตุของผู้ป่วยที่มีจำนวนเพิ่มมากขึ้นส่วนหนึ่งน่าจะเกิดจากสาเหตุดังกล่าวนี้ด้วย

โรคเมลิออยโดซิสในสัตว์

ในปี พ.ศ. 2553 สำนักควบคุมป้องกันและบำบัดโรคสัตว์ กรมปศุสัตว์ ได้รับรายงานจากสถาบันสุขภาพสัตว์แห่งชาติ พบสัตว์ป่วยโรคเมลิออยโดซิส จำนวน 17 ครั้ง

ชนิดสัตว์ที่ป่วยมี 7 ชนิด ได้แก่ แพะเนื้อ ร้อยละ 64.0 แพะนม จระเข้ ม้า ลิง สุกรขุน และอูฐ แต่ละชนิดร้อยละ 6.0 เท่ากัน

จังหวัดที่มีรายงานการตรวจพบโรคเมลิออยโดซิส ได้แก่ ราชบุรี 6 ครั้ง สงขลา 4 ครั้ง สกลนคร 2 ครั้ง กระบี่ ขอนแก่น ชลบุรี นครศรีธรรมราช และนครสวรรค์ จังหวัดละ 1 ครั้ง

ฤดูที่ตรวจพบโรค melioidosis มากที่สุดได้แก่ ฤดูฝน โดยพบในเดือนสิงหาคม มากที่สุด 6 ตัวอย่าง รองลงมาเดือนมิถุนายน และกันยายน เดือนละ 3 ตัวอย่าง เดือนพฤศจิกายนและธันวาคม เดือนละ 2 ตัวอย่าง มกราคมและพฤษภาคม เดือนละ 1 ตัวอย่าง และเดือนกุมภาพันธ์ มีนาคม เมษายน กรกฎาคม และตุลาคม ไม่มีรายงาน

ผู้เรียบเรียง

ประกิจ ศรีไสย์

Fig. 1 Reported Cases of Melioidosis per 100,000 Population, by Year, Thailand, 2000-2010

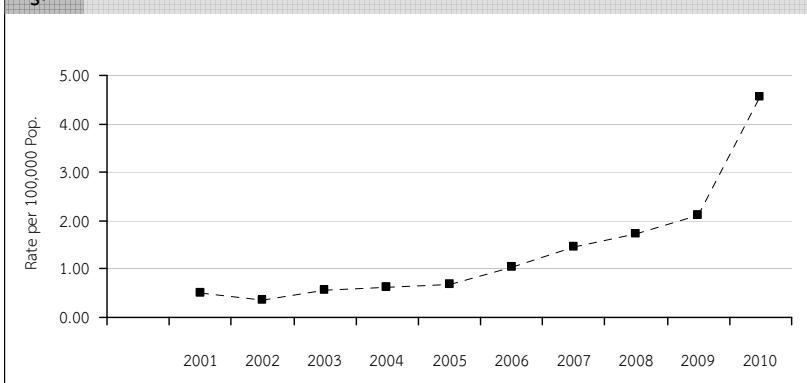

Fig. 2 Reported Cases of Melioidosis per 100,000 Population, by Age-Group, Thailand, 2010

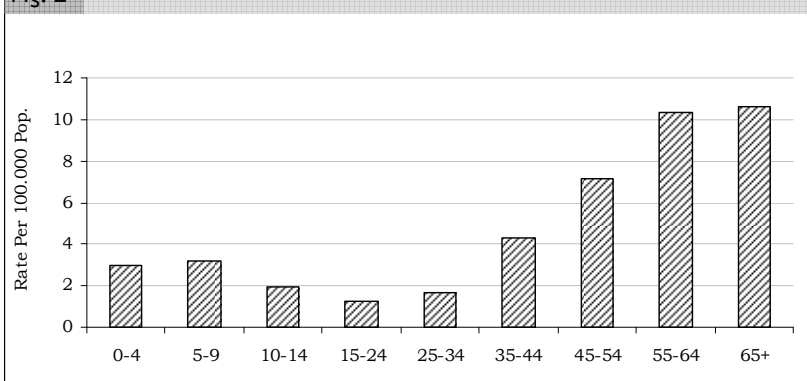

Fig. 3 Reported Cases of Melioidosis per 100,000 Population, by Age-Group, Thailand, 2005-2010

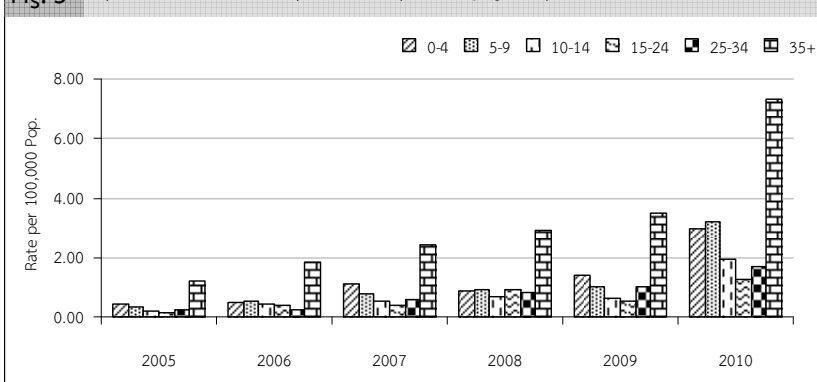
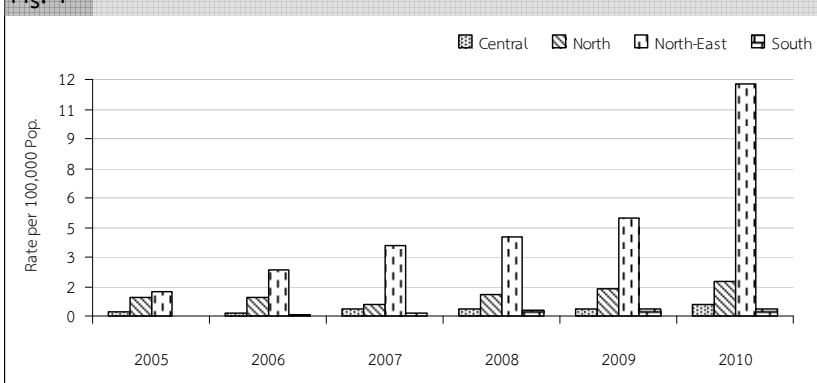

Fig. 4 Reported Cases of Melioidosis per 100,000 Population, by Region, Thailand, 2005-2009

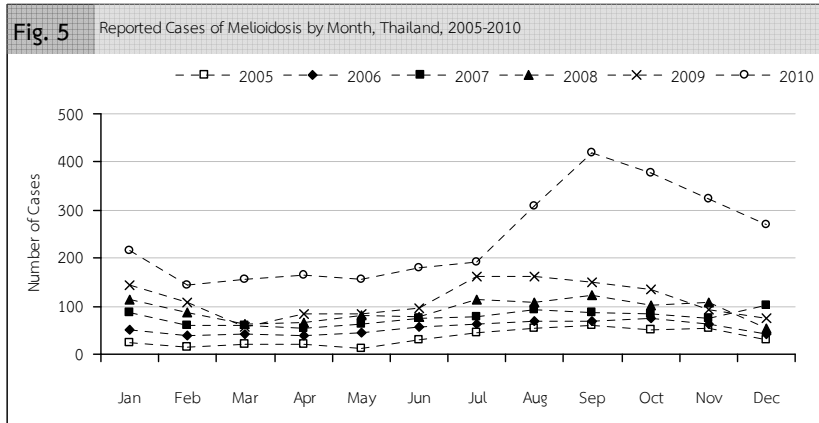

Fig. 6 Reported Cases of Melioidosis per 100,000 Population, by Province, Thailand, 2010

